

Geçen Twitter’da *iktidarın merkezine nasıl bu kadar yakın durabiliyorsunuz?* diye bir soru gördüm. Kendimdeki *muhaliflik evrimini* gözden geçirmeme vesile oldu. *Nasıl oldu da artık fikirlerimin özünde bir değişiklik olmadığı halde, iktidara muhalefet birinci misyonum olmaktan çıktı?* diye düşündüm.

Bunun birkaç cevabı var, ancak farketmiş bir mesele sanırım artık muhalif olmanın da, iktidara karşı böyle temelden bir itiraz getirmenin de, başka bir iktidarın parçası olmakla mümkün olduğunu düşünmemle alakalı. *Herkes iktidarının derdinde* kısacası.

Örneğin iktidar sadece silah ve para basma yetkisi ile kurulmuyor, *muteber bilgi* de iktidar için önemli. Türkiye’de bu *tarihçilik* üzerinden yürüyor bugünlerde, siyasi iktidar kendini muteber bilgi üreten *tarihçiler* vasıtasıyla tanıtıyor. Diğer ülkelerde bu başka *sosyal bilimler* olabilir, genelde iktisatçılar daha belirgindir, bazılarında sosyologlar ama neticede birilerinin *muteber bilgi* üretmesi gerek.

Türkiye’de akademik kadronun, siyasi iktidara muhalefetindeki asıl mesele, *biz burada muteber bilgi üretirken, sen nasıl olur da bizim sözümüzün dışına çıkarsın* pozisyonu ile alakalı. Bir insan *hakikati* elinde tuttuğunu düşünüyorsa, iktidarı da elinde tutması gerekir, değil mi?

Bundan sebeple olacak, iktidara yönelmiş eleştirinin kaynağına bakma alışkanlığı edindim: Bunların hepsinde başka bir iktidarın daha muteber olduğuna dair bir kabul vardır. İçerik olarak doğru olsa bile, temeldeki itiraz da, *benim iktidarım senin iktidarından daha makbuldür* fikri. Benzer bir durum *dini gelenek* için de mevcut, falanca hocanın yaptığı eleştiri de aslında bu anlama geliyor, iktidarı faiz konusunda eleştiren adamın derdi faizin kalkması değil, kendisinin daha makbul/muteber/muktedir olması.

Benim hangi iktidar odağının daha makbul olduğuyla ilgili bir fikrim yok. Açıkçası bir akademisyen, Tayyip Erdoğan’a esip gürelediğinde hemen ikisinden birinin tarafını tutmak gibi bir niyet taşımıyorum. Muhalefetin içerik olarak doğru olduğunu kabul etsem bile, bunun *başka bir iktidarın söylemi* olduğunu düşündüğümde hevesim kaçıyor. Erdoğan’dan memnun değilim ama bu muhaliflerinden memnun olduğum anlamına gelmiyor. 40’a yaklaşan yaşımda *kendi iktidarım* dışında kimse için, elimde tuzlukla yardıma koşacak motivasyonum kalmamış. Kendi iktidarım da, (olsa iyi olur ama) *şahsi iktidar* anlamına gelmiyor, kendimi ait hissettiğim sınıfın iktidarı demek.

Muhaliflik motivasyonumdaki eksikliğin diğer sebebi de, içeriğin de çoğu zaman o kadar doğru olmasından kaynaklanıyor. Şöyle bir örnek vereyim: Liberal Demokrasi’yi savunan bir akademisyen, Batı dünyasında el üstünde tutulup, ekonomik politikalara yön verebilir. Kendi iktidarı da, bulunduğu ülkedeki iktidara *muteber bilgi* ile meşruiyet kazandırabilir. Bununla beraber, diyelim Çin’in ekonomi politikaları hakkında bu insanın getirdiği bir eleştirinin içerik olarak doğru olması ihtimali zayıftır. Liberal Demokrasi, *din* gibi, her şartta kurtuluşa götürdüğüne inanıyorsanız, *amenna* ancak *bu söylenen gerçekten doğru mudur?* diye bakma ihtiyacındaysanız, tarih ve kültürü farklı memleketlerin, siyasi ve ekonomik gidişatlarının da farklı olacağını kabul etmek daha uygundur. Sosyal bilim dediğiniz de, bilimden çok *sosyal* olduğu için, konu insanların neye ikna olduğu ve hangi tarafın *daha iyi hikaye anlattığıyla* ilgilidir.

Benzer bir durum Türkiye’de yaşandı: Burada geçmişe doğru yazıları okursanız, görürsünüz ki, Kürtlerin müstakil bir devlet kurmalarına özde bir itirazım yok. Kendileri lehine mi dersiniz, bence değil ama nihai olarak onlar adına karar verecek selahiyeti kendimde görmüyorum. Bununla beraber, *efendim liberallik olsun, barış olsun, örgütle konuşalım* politikasının, *akademik* olarak doğru görünse de, nihayetinde amaçlanan barış için pek de bir anlamı olmadığını yaşadığımız acı tecrübelerle gördük. *Adalet talebi* içerik olarak doğru olabilir, bence de Kürtler, Cumhuriyet tarihi boyunca daha iyi muamele görmeyi hak etmişler, bugün de hak ediyorlar. Bununla beraber, bu adalet talebinin, hangi iktidar odakları için malzeme olacağını görmeden de bu denklemi, idealist bir bakışla çözemezsiniz. Amacınız bir takım *akademik* doğruları dile getirmek olsa dahi, bunların hangi iktidar odağına, ne şekilde meşruiyet kazandırmaya yaradığını hesap etmemiz gerekiyor. Siz *günlük politikayla* ve *iktidar odaklarıyla* ilgilenmediğinizi sanabilirsiniz, ancak o iktidar odakları sizinle ilgilenir ve *kullanışlı* buluyorsa, üzerinize meşruiyet inşa eder. Akademik iktidar da *kullanışlı* bulunmaya çalışır, çünkü neticede o da *ekmek parası* peşinde koşan insanlardan mürekkep.

O sebeple Batı cephesinden Türkiye’ye yöneltilmiş siyasi eleştirileri, çoğu zaman oranın iktidarının politikalarına meşruiyet kazandırıcı söylemler gibi görmeye başladım. Dünya tarihi ve halihazırdaki dünya düzeni, farklı farklı geçmişlerin, farklı farklı gelecekler inşa edeceğini söylüyor. Naçizane ben de Türkiye halkının ve onun oluşturduğu siyasi düzenin daha adil, daha güvenilir, daha bilgili, daha üretken olmasını istiyorum ve gidişatının da iyi olmadığını düşünüyorum, bununla beraber Türkiye’deki siyasi iktidara yüklenirken, daha makbul bulduğum başka bir iktidarın borazanı olmak gibi bir niyetim yok. Bu da beni sanırım muhaliften çok muvafık hale getiriyor.